

Gegronde klachten

Met de sterke toename van de handel (in 1863 werden in totaal 25.000 vaten aangevoerd) en mogelijk nog in de hand gewerkt door onverschilligheid bij de handelaren en toezichthouders, was ook de verontreiniging toegenomen. 'De inwoners vooral heffen gegronde klachten aan over de wijze waarop de grachten, door het uitlekken van petroleum, worden geïnfecteerd', concludeerde het raadslid L. Pincoffs in de gemeenteraadsvergadering van 10 december 1863.⁸⁾ Hij riep op tot het nemen van directe maatregelen in verband met de bedreiging van de drinkwatervoorziening. De verontruste burgers waarnaar Pincoffs verwees, waren al voorafgegaan door enkele assuradeurs die aan het gemeentebestuur hadden laten weten dat zij het vanwege de vele lekkages niet meer verantwoord vonden om gebouwen te verzekeren waarin petroleum lag opgeslagen. Zij adviseerden de oprichting van een stenen bergplaats buiten de bebouwde kom.⁹⁾ Ook de handelaren zelf verklaarden zich, bij monde van de firma Pakhuismeesteren, bereid te verhuizen. Als redenen noemden ze de druk van de publieke opinie, alsmede de weigering van pakhuiseigenaren om hun loodsen nog langer te verhuren.¹⁰⁾

Deze requesten en ingezonden brieven aan het gemeentebestuur maken duidelijk dat er in slechts één jaar tijd een omvangrijke tegenstand was gegroeid tegen de binnenstedse opslag van petroleum. Velen moeten de situatie als geheel onbeheersbaar hebben gezien. Een opmerkelijk verschijnsel is de heterogene samenstelling van het gezelschap dat bezwaar maakte. De gezamenlijke ervaring van een potentieel gevaar had een ongewoon bondgenootschap tot stand gebracht. De scheidslijn in deze maatschappelijke controverse werd niet gevormd, zoals uit het oogpunt van traditie te verwachten zou zijn, door stand, klasse of levensbeschouwing, maar door de vraag of men de veroorzaker of het slachtoffer van het risico, het gevaar of de overlast was. Dit beeld zal voor een bewoner van de late twintigste eeuw niet vreemd zijn: het vormt een van de kenmerken van moderne milieudiscussies.

Geschrokken door de berichten stelde het gemeentebestuur een onderzoek in naar de invloed van de verontreinigingen op de volksgezondheid. Elke aanduiding van een mogelijke besmetting van het oppervlaktewater eiste gewoontegetrouw de aandacht van het gemeentebestuur op. Rotterdam won het drinkwater voornamelijk uit het oppervlaktewater en dit drinkwater was in het verleden niet altijd even betrouwbaar geweest. Daardoor hadden